

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Цветан Любенов Тончев, дм
Катедра „Орална и Лицево-челюстна хирургия”
Началник Клиника по ЛЧХ – УМБАЛ „Света Марина”-Варна

на дисертационния труд на
д-р Анна Кирилова Ненова-Ногалчева
на тема

КОМПОНЕНТИ НА ОРАЛНО ЗДРАВЕ ПРИ ПАЦИЕНТИ В ТЕРМИНАЛЕН СТАДИЙ НА ХРОНИЧНО БЪБРЕЧНО ЗАБОЛЯВАНЕ НА ХРОНИОДИАЛИЗНО ЛЕЧЕНИЕ

за получаване на образователна и научна степен „доктор”
по научната специалност „Хирургична стоматология“, в професионално
направление 7.2. Стоматология от област висше образование
7.3.Здравеопазване и спорт

научен ръководител проф. д-р Цветан Любенов Тончев, д.м.

Д-р Анна Ненова е роден на 29.09.1981 год. в гр. Варна. През 2006 г. завършва Медицински университет-Пловдив, специалност „Дентална медицина“. През 2012 г. придобива специалност по Орална хирургия в Медицински университет – Варна. Д-р Анна Ненова е редовен специализант по „Орална хирургия“ във Факултета по дентална медицина към МУ-Варна от 2008 г. От 2009 год. е редовен асистент към катедра „Орална и лицево-челюстна хирургия“, МУ-Варна. Оттогава до сега участва в предклинични и клинични упражнения и взема участие и в лекционното обучение на студенти по дентална медицина, английска форма на обучение. Вземала е участие в регионалните форуми и научните конгреси на БЗС и ВаSS. Владее отлично английски език. Д-р Анна Ненова има научни-изследователски интереси в областта на оралната хирургия. Във връзка с дисертационния труд е написала 3 публикации в специализираната литература.

Общ анализ на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Анна Ненова, докторант на самостоятелна подготовка към Катедрата „Орална и лицево-челюстна хирургия“ е написан на 156 страници. Структурата и начинът на написване на дисертацията са съобразени с изискванията на Правилника на МУ - Варна. Включва всички основни елементи на общовъзприетата у нас структурата за представяне на дисертационен труд (въведение,

литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати и обсъждане, обобщени изводи, заключение, приноси, библиография, публикации и участия в научни форуми, приложения). Дисертацията е онагледена със 71 таблици и 28 фигури. Библиографската справка включва 194 литературни източника, от които 10 на кирилица и 184 на латиница.

Структура на дисертацията

Хроничното бъбречно заболяване (ХБЗ) е социално значим здравен проблем с неблагоприятни последици върху качеството на живот на пациентите. Според научните изследвания, при тези болни много по-често се наблюдават патологични състояния в устната кухина в сравнение със здравите лица. По време на прогресията на уремията, свързана с ХБЗ, трябва да се обърне по-голямо внимание на проблемите в устната кухина, за да се предотврати влошаването на оралното здраве, но и да се намали рискът от усложнения на други органи и системи.

Проучването на оралното здраве и характерните орални изменения ще е от особено значение за предотвратяването на локалните и системни усложнения, на които те потенциално могат да бъдат изложени. Изготвянето на алгоритъм за диагностика и профилактика на патологичните находки в устната кухина на пациенти в терминален стадий на ХБЗ на хемодиализа ще повиши качеството им на живот и ще подпомогне денталните специалисти при диагностиката и лечението на този контингент болни.

Целта е стегнато и правилно формулирана и с малко думи обобщава основната стратегия на дисертанта. Авторът проследява наличието, честотата и вида на някои от компонентите на оралното здраве при пациенти в краен стадий на хронично бъбречно заболяване на заместително лечение чрез използване на съвременни клинични и лабораторни методи и е изработен алгоритъм за диагноза и оценка клиничното състояние при тези болни. Съобразно поставената цел са формулирани 6 подробни **задачи**, които да отговорят на спорните въпроси, свързани с оралното здраве при пациенти в краен стадий на хронично бъбречно заболяване и възможност да бъдат направени конкретни изводи за наука и практика.

Материал и методи Използваните методики най-общо могат да бъдат представени в четири основни направления: социологически проучвания, клинични, лабораторни и статистически методи. Подбрани са методи, които са обективни и гарантират достоверност на получените резултати. Материалите и методите са представени към всяка задача, като са

обосновани обективни методики, предоставящи възможност за получаване на реални и възпроизводими резултати. Методиките са подробно описани, така че да могат да бъдат осъществени и от други изследователи, а изследванията са направени много съвместно и последователно структурирани и документирани.

По първа задача е реализирано проучване относно наличието, честотата и вида на измененията в оралното здраве при пациенти в терминален стадий на ХБЗ на ХХД, като халитоза, ксеростомия, обложеност на език и състоянието на гингивата.

По втора задача са проведени лабораторни изследвания със специфични лабораторни маркери в обща нестимулирана слюнка и кръвен серум, характеризиращи промените в устната кухина при болни с ХБЗ на ХХД: урея, креатинин, калций, фосфор.

По трета задача са анализирани диагностични възможности на общата нестимулирана слюнка като среда за изследване на урея, креатинин, калций и фосфор за оценка на риска от развитие на орални промени при пациенти с ХБЗ.

По четвърта задача е проведена радиална имунодифузия и са установени характеристиките на разпределенията на sIgA като показател на локален хуморален имунитет в обща нестимулирана слюнка.

По пета задача е оценен ефекта от продължителността на заместителното диализно лечение върху изявата на патологични орални изменения при болни с ХБЗ.

По шеста задача е изработен алгоритъм за оценка на оралното здраве на пациенти с ХБЗ на ХХД лечение.

Представеният материал е достоверен, убедителен и достатъчен за логично представените резултати и обобщени изводи.

Анализ на резултатите Представените резултати са лично дело на докторанта и негова основна заслуга. Резултатите са демонстрирани по един лесен за възприемане начин и са добре онагледени със снимки, фигури и диаграми.

Научният труд, както и публикациите по темата показват, че дисертантът притежава теоретични знания и много добри практически умения третирания въпрос.

Получените резултати и направените изводи съответстват на поставените задачи.

Изводи

Проведените изследвания дават възможност да бъдат направени редица обобщения за всяка една от поставените задачи и да се проучи наличието,

честотата и вида на някои от компонентите на оралното здраве при пациенти в краен стадий на хронично бъбречно заболяване. Д-р Анна Ненова прави осем основни извода, свързани с дисертационната тема.

Приноси

Приноси с оригинален характер:

1. Внедрен е метод за изследване на остатъчно азотните фракции и електролити в обща нестимулирана слюнка.
2. Модифициран и внедрен е метод за оценка на обложеността на езика.
3. Доказана е възможността на изследваните биомаркери – урея, креатинин и фосфор в нестимулирана слюнка да се използват като метод за оценка и мониторинг на оралните промени настъпващи в устната кухина при болни с ХБЗ на ХХД.
4. Разработен е алгоритъм за оценка на оралното здраве при пациенти с ХБЗ на ХХД лечение.

Приноси с потвърдителен характер:

1. Установена е корелация между нивата на остатъчно азотните фракции в плазма и обща нестимулирана слюнка при изследваните болни.
2. Доказана е зависимостта на степента на изява на оралните промени от продължителността на заместителното хемодиализно лечение.
3. Доказано е, че степента на завишаване на остатъчно азотните фракции определя изявеността на промените в оралното здраве при изследваните болни.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

В дисертационния труд и автореферата е представен списък от **3 публикации** строго свързани с дисертационната тема, на които д-р Ненова е водещ или единствен автор. Две от публикациите са направени в издания на Медицински университет – Варна.

Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията и напълно отразява основните резултати, постигнати в дисертацията. По един прегледен и ясен за читателя начин в резюмиран вид, той дава представа за цялостното оформяне на работата, методите, резултатите и основните изводи. Илюстриран е с фигури, диаграми и снимки. Съдържанието на автореферата напълно съответства на съдържанието на дисертационния труд.

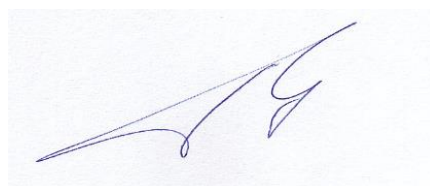
Лични впечатления

Познавам д-р Анна Ненова още като специализант в Клиниката, преди нейното назначаване във ФДМ-Варна и съм свидетел на професионалното и развитие. Д-р Ненова е преподавател и прецизен клиницист с висока степен на организираност, трудолюбие, отговорност, с желание за самоусъвършенстване и развитие на научния си потенциал.

Заключение

Представеният от **д-р Анна Ненова** дисертационен труд на тема **„КОМПОНЕНТИ НА ОРАЛНО ЗДРАВЕ ПРИ ПАЦИЕНТИ В ТЕРМИНАЛЕН СТАДИЙ НА ХРОНИЧНО БЪБРЕЧНО ЗАБОЛЯВАНЕ НА ХРОНИОДИАЛИЗНО ЛЕЧЕНИЕ“** за придобиване на образователната и научна степен **“Доктор”** съдържа научни и научно-приложни резултати, които **са оригинални** и отговарят на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Написан на коректен научен език, труда показва задълбочени теоретични знания и практически професионални умения по специалността и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания. Целта и задачите са ясно формулирани и разработени и достатъчни за защита на тезата. Клиничният материал е достатъчен по обем, научните съждения са коректни, базирани на статистическите доказателствата. Направени са съществени приноси и изводи за практиката.

Поради всичко това считам, че дисертационния труд отговаря на всички изисквания за придобиване на образователна и научна степен **“Доктор”** и ми дават пълното основание да дам категорично **положителна оценка**, и убедено да предложа на Научното жури положителен вот за присъждането на **ОНС “Доктор”** на **д-р Анна Кирилова Ненова-Ногалчева**.

11.06.2018 год.
гр. Варна

проф. д-р Цветан Тончев